

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-896/23-B

Název	Základní škola, Šlapanice, okres Brno-venkov, příspěvková organizace
Sídlo	Masarykovo náměstí 1594/16, 664 51 Šlapanice
E-mail	reditel@zsslapanice.cz
IČO	75023920
Identifikátor	600110516
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	RNDr. Antonín Šerý, zástupce ředitele školy
Zřizovatel	město Šlapanice
Místo inspekční činnosti	Masarykovo náměstí 1594/16, Šlapanice
Inspekční činnost na místě	18. až 20. 4. a 9. 5. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 6 ve smyslu odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů se zaměřením na vytváření podmínek pro zdravý vývoj žáků, předcházení vzniku sociálně patologických jevů a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola, Šlapanice, okres Brno-venkov, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. Škola vzdělávala k 30. 9. 2022 ve 48 třídách celkem 1 006 žáků. Zájmové vzdělávání ve školní družině poskytovala k 31. 10. 2022 ve 13 odděleních celkem 340 účastníkům. Kvalitní a pestré stravování s možností výběru jídla zajišťuje školní jídelna.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vedení školy obdrželo na konci školního roku 2021/2022 podněty postoupené zřizovatelem a školskou radou (dále „podněty“) týkající se výskytu alkoholu a jeho užívání ve škole a na akcích organizovaných školou. Ředitel školy na ně reagoval a písemně zřizovateli doložil postup jejich řešení. Přijatá opatření se týkala převážně pracovně-právní oblasti a spočívala zejména v opakovaném poučování a informování zaměstnanců o jejich pracovních povinnostech a povinnosti dodržovat vnitřní předpisy školy. Na základě výsledku šetření stížnosti, které provedla Česká školní inspekce v listopadu 2022, byla přijatá další opatření částečně směřující do pracovně-právní oblasti, ale i do oblasti zajištění řádného průběhu vzdělávání žáků.

Inspekční hodnocení se zaměřilo na realizaci přijatých opatření při vzdělávání a činnost školy v oblasti zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při vzdělávání ve škole, při zájmovém vzdělávání ve školní družině a při vzdělávacích akcích, zejména vícedenních, probíhajících mimo budovu školy ve školním roce 2022/2023. Dále byla hodnocena oblast prevence rizikového chování žáků, naplňování obsahu školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání deklarujícího vedení žáků ke zdravému životnímu stylu a upozorňování na možná rizika užívání návykových látek včetně alkoholu.

Dohledy nad žáky byly na školní rok 2022/2023 stanoveny s ohledem na podmínky školy a v zájmu předcházení škodám na zdraví a majetku školy. Informování o tom, který pedagogický pracovník dohled koná, bylo zajištěno vyvěšením rozvrhu dohledů na příslušných místech, což umožňovalo kontrolu jejich dodržování. V průběhu inspekční činnosti ve škole bylo ověřeno, že byly dohledy nad žáky pověřenými pedagogickými pracovníky náležitě vykonávány. Inspekční hospitací bylo rovněž ověřeno, že náležitý dohled nad žáky byl zajištěn v průběhu zájmového vzdělávání ve školní družině, při pobytu venku. Kontrolu dodržování dohledů nad žáky v průběhu zájmového vzdělávání ve školní družině zajišťovala v rámci hospitační činnosti vedoucí vychovatelka.

Škola doložila, že při vzdělávacích akcích konaných mimo budovu školy ve školním roce 2022/2023 dohledy začínaly a končily na předem určeném místě v předem stanoveném čase, a že žáci a jejich zákonní zástupci byli předem o těchto akcích, jejich programu a dalších skutečnostech prokazatelným způsobem prostřednictvím školního informačního systému informováni. Žáci byli rovněž opakovaně poučováni o podmínkách zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při těchto akcích. Nedostatkem zjištěným v této oblasti bylo nejednoznačné stanovení pedagogického dohledu v době nočního klidu na vícedenních akcích realizovaných ve školním roce 2022/2023, a to konkrétně při adaptačních kurzech realizovaných v průběhu září a října 2022 a při zahraničním výjezdu žáků v září 2022. Nočním dohledem (pohotovostí) byli v jednotlivých dnech akce pověřeni až tři pedagogičtí pracovníci, kterým nebylo stanoveno přesné časové rozpětí výkonu dohledu. Tento způsob nastavení nočních dohledů (pohotovostí) nebyl vzhledem k zajištění bezpečnosti žáků dostatečně efektivní, což ale na zajištění bezpečnosti žáků nemělo v průběhu výše uvedených akcí přímý dopad.

Pravidla k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků má škola jednotně nastavená vnitřními předpisy, které byly dále na základě podnětů doplněné další směrnicí upravující zákaz užívání alkoholu a jiných návykových látek. S obsahem všech těchto dokumentů byli zaměstnanci školy opakovaně seznamováni na jednáních pedagogické rady a rovněž byli opakovaně poučováni o zákazu užívání alkoholu a jiných návykových látek při akcích školy. Dodržování výše uvedené směrnice vedení školy namátkově kontrolovalo v průběhu lyžařských výcvikových kurzů realizovaných v období leden a únor 2023. Průběh vzdělávání při těchto akcích nebyl vedením školy prokazatelným způsobem sledován. Opatření přijaté vedením školy, zaměřit hospitační činnost na průběh externích výukových akcí, nebylo do dne inspekční činnosti splněno v plném rozsahu. Vedení školy realizovalo pouze v průběhu lyžařských výcvikových kurzů u přítomných pedagogických pracovníků orientační dechovou zkoušku na zjištění přítomnosti alkoholu. Touto kontrolou nebylo zjištěno porušení pracovních povinností pedagogickými pracovníky školy. Z písemné ankety realizované učiteli v tomto školním roce v rámci lyžařského výcvikového kurzu v Herlíkovicích byly od žáků zjištěny pouze pozitivní ohlasy na tuto akci.

Poradenské služby školy jsou zabezpečovány školním poradenským pracovištěm, jehož personální složení plně odpovídá potřebám, velikosti a složení žáků školy. V oblasti prevence rizikového chování žáků jsou stanoveny konkrétní cíle v minimálním preventivním programu. Podkladem pro jeho zpracování bylo hodnocení uskutečněných preventivních aktivit a dotazníkové šetření realizované v minulém školním roce. Dotazníkové šetření bylo zaměřené především na vzájemné vztahy ve třídě a výskyt rizikových jevů, včetně užívání alkoholu a jiných návykových látek. Vedení školy výsledky tohoto šetření vyhodnotilo a na jejich základě plánovalo a organizovalo v daných oblastech pro jednotlivé třídní kolektivy vzdělávací a preventivní aktivity včetně volnočasových.

Žáci se mohou vyjadřovat k průběhu vzdělávání prostřednictvím žákovského parlamentu a rovněž mají k dispozici schránku důvěry, kterou však podle vyjádření školního psychologa využívají minimálně. Zákonným zástupcům jsou nabízeny konzultace a rovněž zapojení do školních akcí. V tomto směru je škola otevřená vzájemné komunikaci. Dle písemných vyjádření vedení školy a odborných pracovníků školního poradenského pracoviště v tomto školním roce žádné stížnosti žáků či rodičů v oblastech uvedených v podnětech nebyly podány a řešeny. Škola sice doložila směrnici pro podávání stížností, ale v této oblasti neprobíhalo cílené informování rodičů, kteří neřešili svoje stížnosti přímo s vedením školy a pedagogickými pracovníky, ale prostřednictvím zřizovatele a školské rady. Prevence užívání návykových látek včetně alkoholu je dostatečně rozpracována v učebních osnovách vzdělávacích předmětů na prvním i druhém stupni. Vzdělávací aktivity jsou v této oblasti realizovány přímo školními metodiky prevence, ale i s využitím nabídky neziskových organizací zaměřených na prevenci, dle konkrétních potřeb jednotlivých třídních kolektivů. Tato problematika je zařazována a řešena i v rámci třídnických hodin, které probíhají pravidelně a jsou stanovené v rozvrhu hodin. Třídnické hodiny významně přispívají k včasnému řešení vzniklých problémů a vytváří prostor pro práci s kolektivem třídy a rozvíjení a upevňování dobrých vztahů mezi žáky. Oblasti prevence rizikového chování žáků je ve škole věnována náležitá pozornost. Rizikové projevy chování žáků jsou ihned ve spolupráci třídních učitelů, metodiků prevence a ostatních odborných pracovníků školního poradenského pracoviště náležitě řešeny.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Inspekční hospitace proběhly v zájmovém vzdělávání ve školní družině, ve vyučovacím předmětu výchova ke zdraví a v třídnické hodině. V zájmovém vzdělávání ve školní družině

byly při vycházce mimo budovu školy přiměřeně rozvíjeny pohybové dovednosti a schopnosti žáků. Všechny žákům nabízené aktivity byly vhodně rozvrženy, žáci měli dostatečný prostor pro odpočinek. Při všech sledovaných činnostech byl patrný individuální přístup k žákům ze strany učitelů, zohledňující jejich vzdělávací potřeby. Vyučovací hodina předmětu výchova ke zdraví byla vedena frontální formou výuky, žáci byli zapojováni, otevřeně sdělovali před třídou své postřehy a zkušenosti z reálného života. Hodina cíleně rozvíjela postoje žáků, žákovská spolupráce byla podporována v menší míře. Výuka byla personálně dobře zajištěná, vyučující aktivně spolupracovala s přítomnou asistentkou pedagoga, která se věnovala podpoře jednotlivým žákům v případě výukových obtíží a pomáhala s udržováním kázně a pozornosti žáků. Asistent pedagoga byl přítomný i ve sledované třídnické hodině, napomáhal organizaci jednotlivých aktivit. V části třídnické hodiny byly řešeny organizační záležitosti spojené s plánovanými exkurzemi, včetně poučení žáků o bezpečnosti při těchto akcích. Dále byly zařazeny herní aktivity podporující aktivní zapojení žáků, spolupráci mezi žáky a budování pozitivních vztahů mezi žáky dané třídy. Ve všech sledovaných hodinách bylo vytvořené bezpečné a příznivé klima pro osobnostní rozvoj žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Podpůrným nástrojem, využitým v průběhu inspekční činnosti bylo dotazníkové šetření zaměřené na výskyt a toleranci užívání alkoholu při vzdělávání ve škole a při činnostech s ním souvisejících. Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit obecné povědomí respondentů o řešené problematice a jejich postoj k užívání alkoholu při vzdělávání ve škole a při akcích s ním souvisejících. Dotazníky byli anonymně osloveni žáci druhého stupně základního vzdělávání, rodiče všech žáků školy a všichni zaměstnanci školy. Někteří zúčastnění respondenti uvedli, že ve škole při vzdělávacích akcích, včetně akcí probíhajících mimo budovu školy, se vyskytly situace, při nichž došlo k užívání alkoholu zaměstnanci školy či přítomnou veřejností. V rámci dotazníkového šetření byli žáci druhého stupně dále dotazováni, zda považují užívání alkoholu za nebezpečné. Z celkového počtu 466 odpovědí má přibližně polovina žáků tolerantní postoj k užívání alkoholu a domnívá se, že jeho užívání není nebezpečné vůbec nebo jen v malé míře. Dvě třetiny z dotázaných žáků považují užívání alkoholu nebezpečné pro děti a pouze pětina považuje užívání alkoholu za nebezpečné vždy.

Z dotazníkového šetření a dalšího inspekčního zjišťování vyplynulo, že k užívání alkoholu zaměstnanci nebo žáky při činnostech školy docházelo. Způsob řešení této situace v průběhu letošního školního roku měl závažný negativní dopad na celkové klima školy a na vzájemné vztahy mezi všemi účastníky pedagogického procesu. Opatření přijatá a realizovaná vedením školy nebyla se zaměstnanci školy, zejména s pedagogickými pracovníky, ale ani s žáky a jejich rodiči dostatečně komunikována a nebyla dostatečně vyhodnocována jejich účinnost.

Další zjištění

V průběhu inspekční činnosti zřizovatel odvolal ředitele školy PhDr. Pavla Vyhňáka z vedoucího pracovního místa, jeho kompetence převzal od 19. 4. 2023 v plném rozsahu zástupce ředitele školy.

Závěry

Vývoj školy

- Odvolání ředitele školy z vedoucího pracovního místa s platností od 19. 4. 2023.
- Vedení školy reagovalo na zjištění předchozích inspekčních činností a přijalo opatření spočívající zejména v podpoře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, nastavení systému práce s výsledky vzdělávání žáků (postupně realizováno) a dále v pracovně-právní oblasti.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Pravidla a mechanismy řešení stávající situace související s podněty k průběhu vzdělávání při vzdělávacích akcích školy byly málo efektivní, vedení školy v této oblasti nedostatečně komunikovalo s učiteli a rodiči, což vedlo k narušení vzájemných vztahů mezi účastníky vzdělávacího procesu.
- Při vzdělávání ve škole, zájmovém vzdělávání ve školní družině a při organizování a realizaci vzdělávacích akcí probíhajících mimo školu nebyla v některých případech důsledně dodržována školou stanovená vnitřní pravidla, kontrolní systém v této oblasti nebyl plně funkční.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Revidovat a inovovat pravidla organizace a zajištění vzdělávání, zájmové činnosti ve školní družině, vzdělávacích akcí školy organizovaných mimo školu, a to na základě vyhodnocení stávajících pravidel s důrazem na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a prevenci rizikového chování při těchto akcích.
- Vytvořit si vlastní systém pro vyhodnocování účinnosti a pro aktualizaci vnitřních pravidel a předpisů, zapojit pedagogické pracovníky školy, popř. další účastníky vzdělávacího procesu mimo školu, provádět společnou reflexi naplňování a účinnosti přijatých opatření.
- Nastavit jasná a srozumitelná pravidla vzájemné komunikace všech účastníků vzdělávacího procesu, cíleně podporovat funkční komunikaci v rámci školy, kvalitu nastavené komunikace pravidelně vyhodnocovat pomocí zpětné vazby od učitelů, žáků a jejich zákonných zástupců.
- Revidovat pravidla pro interní šetření a vyřizování stížností v zájmu udržování vstřícného a otevřeného školního prostředí, s těmito pravidly aktivně seznamovat zákonné zástupce žáků, popř. další účastníky vzdělávacího procesu mimo školu.
- Seznamovat pedagogické pracovníky školy s veřejně přístupnými metodickými dokumenty, metodické materiály aktivně využívat při vzdělávacím procesu.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, Základní škola, IZO: 102 191 239, ze dne 17. 4. 2023
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, Školní družina, IZO: 118 300 016, ze dne 17. 4. 2023
3. M 3 Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2022
4. Z 2-01 Výkaz o školní družině – školním klubu podle stavu k 31. 10. 2022
5. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ZŠ Šlapanice, platnost od 1. 9. 2017, verze 3.1
6. Školní řád, účinnost od 1. 9. 2022, včetně příloh
7. Vnitřní řád školní družiny, účinnost od 1. 9. 2022
8. Elektronický informační systém školy
9. Plán práce školní rok 2022/2023 ze dne 1. 10. 2023
10. Záznamy z jednání pedagogické rady a provozních porad vedené za školní rok 2022/2023 ke dni inspekční činnosti
11. Minimální preventivní program pro školní rok 2022/2023
12. Školní poradenské pracoviště při Základní škole Šlapanice 2022/23; Struktura ŠPP v rámci ročníku – na koho se obrátit, nedatováno
13. Pracovní náplně pracovníků školního poradenského pracoviště vedené ve školním roce 2022/2023
14. Organizační plán činností pracovníků školního poradenského pracoviště
15. Příloha 1 Školní poradenské pracoviště při ZŠ Šlapanice – zaměření poradenských služeb ze dne 1. 9. 2022
16. Příloha 3 Strategie a řešení školní neúspěšnosti žáků ZŠ Šlapanice, ze dne 1. 9. 2022
17. Směrnice č. 13 Vyřizování stížností ze dne 28. 8. 2014
18. Směrnice č. 34 Požívání alkoholu a jiných návykových látek ze dne 25. 8. 2022
19. Rozvrhy dohledů nad žáky na školní rok 2022/2023
20. Dokumentace k hodnocení zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech vedená ve školním roce 2022/2023 ke dni inspekční činnosti
21. Zápisy z jednání ze dne 18., 19., 27. 4. a 9. 5. 2023
22. Výsledek šetření stížnosti, ČŠIB-1361/22-B, ze dne 7. 11. 2022
23. Výsledek šetření stížnosti, ČŠIB-S-375/22-B, ze dne 14. 11. 2022
24. Opatření ZŠ Šlapanice ze dne 2. 12. 2022
25. Opatření zřizovatele ze dne 14. 12. 2022, včetně přílohy ze dne 13. 12. 2022

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy, resp. jeho zástupce, podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Renata Boková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Marcela Hanáková, školní
inspektorka

Mgr. Anna Knoflíčková, školní
inspektorka

Bc. Olga Karmazínová, kontrolní
pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.